

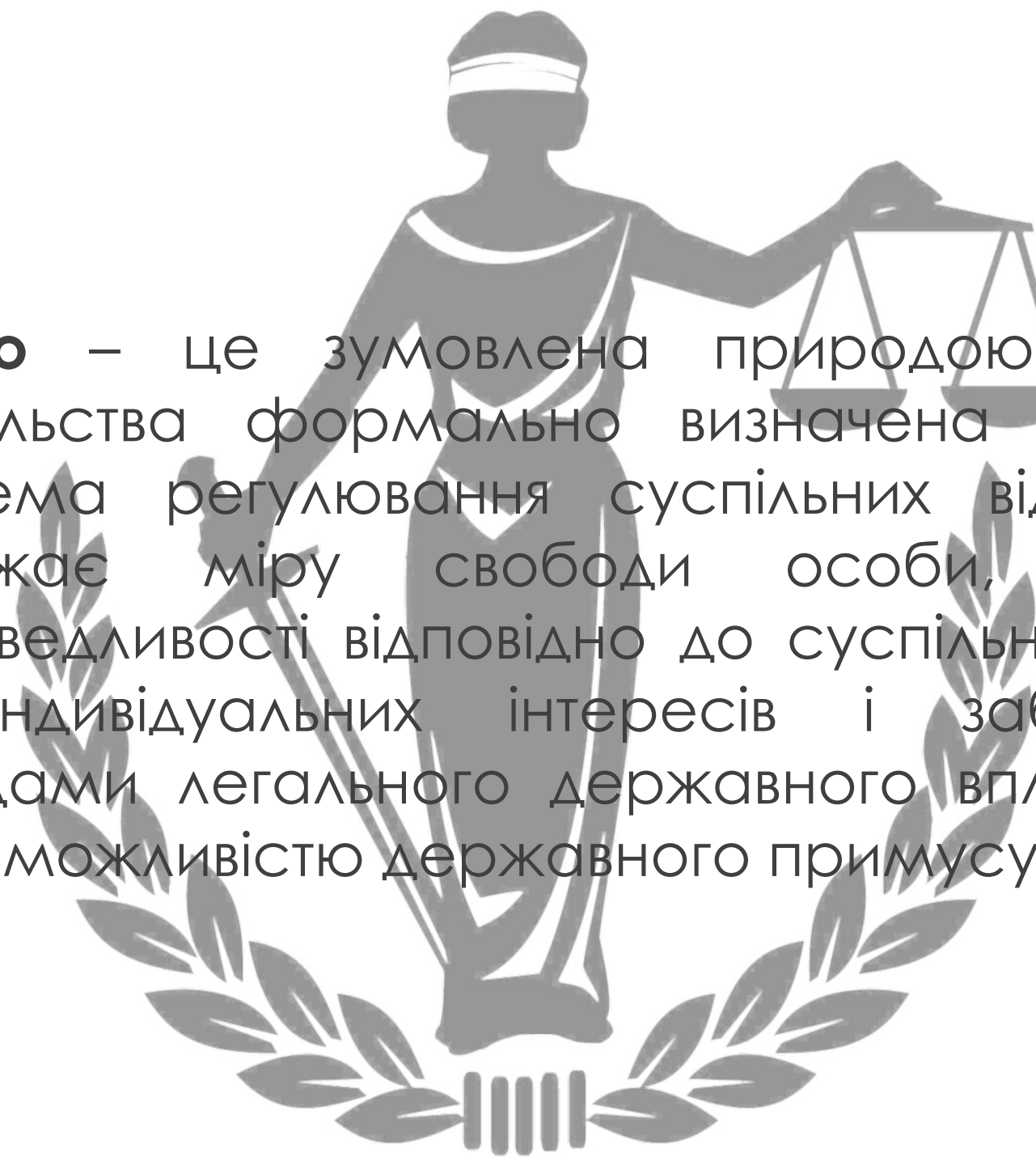
ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ ПРАВА

ПІДГОТУВАЛА СТУДЕНТКА 311АН

ТАРАСОВА ОЛЬГА

ПРАВО

- ▶ система норм (правил поведінки) і принципів, встановлених або визнаних державою як регулятори суспільних відносин, які формально закріплюють міру свободи, рівності та справедливості відповідно до суспільних, групових та індивідуальних інтересів (волі) населення країни, забезпечуються всіма заходами легального державного впливу та примусу (Скакун О.Ф.);
- ▶ система загальнообов'язкових, формально визначених, установлених або санкціонованих державою, гарантованих і забезпечених нею правил поведінки, що тісно між собою зв'язані та регулюють суспільні відносини між людьми в інтересах певної частини (більшої чи меншої) населення в соціально неоднорідному суспільстві (Олійник А.Ю.);
- ▶ система загальнообов'язкових, формально визначених, встановлених чи санкціонованих державою норм, які встановлюють права та обов'язки учасників правовідносин та виступають регулятором суспільних відносин (Семерак О.).

Право – це зумовлена природою людини і суспільства формально визначена нормативна система регулювання суспільних відносин, яка виражає міру свободи особи, рівності і справедливості відповідно до суспільних, групових та індивідуальних інтересів і забезпечується заходами легального державного впливу, у тому числі можливістю державного примусу.

ОЗНАКИ ПРАВА

- ▶ вираження у праві *міри свободи, рівності та справедливості*
- ▶ *інтелектуально-вольовий* характер права
- ▶ *нормативність*
- ▶ *формальна визначеність*
- ▶ *загальнообов'язковість*
- ▶ *системність*
- ▶ *державна забезпеченість, гарантованість*

МІРА СВОБОДИ, РІВНОСТІ ТА СПРАВЕДЛИВОСТІ

- ▶ Вираження у праві міри свободи, рівності та справедливості, що означає втілення у ньому основних прав та свобод людини, визнаних у світовому співтоваристві і виражених у міжнародних актах. Право є мірою свободи та рівності людей, в ідеалі справедливо встановленою державою так, щоб свобода одного не обмежувала свободи іншого. У праві свобода трансформується в суб'єктивні права, яким відповідають обов'язки, що їх обмежують. Свобода невіддільна від справедливості і становить її основу.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ВОЛЬОВИЙ ХАРАКТЕР ПРАВА

- ▶ Право є проявом волі і свідомості людей, воно акумулює їх суспільну, групову та індивідуальну волю у гармонічному поєднанні, злагоді та компромісах. Загалом право відображає соціальний компроміс на засадах справедливості і розуму. Право завжди виражає державну волю, проте ця воля й інтереси влади, не є безмежними. Вони повинні вводити поведінку підвладних у норми, які б найбільше відповідали інтересам людини, принципам справедливості, свободи, демократії, рівності, гуманізму.

НОРМАТИВНІСТЬ

- ▶ Полягає в тому, що на підставі багаторазового повторення поведінки формується відповідне правило. Права людини через норми права трансформуються і набувають юридичної форми, отримують офіційне визнання і гарантований захист держави. Нормативністю права до суспільного життя вносяться елементи єдності, рівності, принципової однаковості; право виступає як загальний масштаб, регулятор поведінки.
- ▶ Нормативність у правовій сфері – це формування типового правила і гарантія здійснення суб'єктивних прав.

ФОРМАЛЬНА ВИЗНАЧЕНІСТЬ

- ▶ Офіційне вираження норм права у законах, підзаконних нормативно-правових актах, інших визначених формах, які мають відповідну структуру, приймаються за встановленою процедурою, підлягають однаковому тлумаченню і реалізації. Чіткість, однозначність, стислість досягається за допомогою правових понять, їх визначень, юридичних конструкцій, правил юридичної техніки.

ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВІСТЬ

- ▶ Виражається в тому, що дія правових норм поширюється на всіх. Загальнообов'язковість, загальність праву надає те, що в ньому виражаються узгоджені інтереси учасників суспільних відносин, а також що воно має нормативний характер. Держава надає праву загальнообов'язкове значення, зводить право в закон і надає йому офіційну форму вираження.

СИСТЕМНІСТЬ

Полягає в тому, що воно є не просто сукупністю принципів і норм, а їх системою, де всі елементи пов'язані та узгоджені. І в іншому розрізі: сучасне право складається з трьох елементів – природне право, позитивне право, суб'єктивне право.

- ▶ **Природне** право складається із соціально правових вимог, зміст яких обумовлений природою людини і суспільства, і які суспільство і держава здатні забезпечувати кожному громадянину.
- ▶ **Позитивне** право – це законодавство та інші джерела права, в яких отримують офіційне державне визнання соціально-правові домагання суб'єктів.
- ▶ **Суб'єктивне** право – це індивідуальні можливості, які виникають на підставі норм позитивного права і задовольняють інтереси, потреби носія цих прав. Зв'язок суспільства, держави і права такий: зміст права створюється суспільством, форма права – державою.

ДЕРЖАВНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ, ГАРАНТОВАНІСТЬ

- ▶ Державна забезпеченість, гарантованість права, у тому числі за допомогою державного примусу, що чітко розмежовує права й обов'язки, визначає сферу особистої свободи та її кордони. Загалом це свідчить, що держава у цілому підтримує загальні правила, які визнаються нею правовими.
- ▶ Державна охорона права містить у собі організаційні, організаційно-технічні, виховні, превентивні заходи, включаючи легальний примус до порушників вимог правових норм. Тим самим забезпечується і загальнообов'язковість норм права.

Право як соціальне явище становить єдність об'єктивного та суб'єктивного

- ▶ **Об'єктивне право** – це система загальнообов'язкових норм поведінки, яка існує незалежно від індивідуальної свідомості суб'єкта.
- ▶ **Суб'єктивне право** – це закріплена правовими засобами можливість здійснювати певні дії, вимагати дій від інших суб'єктів та звертатися до держави за захистом порушених прав.

ПІДСУМКИ

- ▶ Слід ще раз підкреслити, що право не можна зводити до правових норм, оскільки крім норм воно вміщує в собі соціально-правові домагання (природне право і суб'єктивні права). Закон може бути неправовим, якщо змістом його стає свавілля державної влади. Такі закони можна визначити як формальне право, тобто право з точки зору форми, а не змісту. Розмежування права і закону дає можливість розглядати право як критерій якості закону.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

ДО ЗУСТРІЧІ